

ČLOVEK-ČLOVEKU

ZDRUŽENIE ZBOROV PRE OBČIANSKE
ZÁLEŽITOSTI
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

INFORMAČNO-METODICKÝ BULLETIN 1/2014

NEPREDAJNÉ

V tomto roku si pripomíname 70. výročie Slovenského národného povstania. Slovenským národným povstaním sa náš národ jednoznačne postavil na stranu protihitlerovskej koalície, demokracie a slobody. Toto významné vojenské vystúpenie položilo základ k rehabilitácii Slovenska za kolaboráciu vtedajšieho štátneho politického vedenia s nacistickým Nemeckom. SNP nás zaradilo medzi moderné a demokratické európske národy bojujúce v protifašistickej koalícii.

ODKAZ SNP PRE DNEŠOK

SNP malo internacionálny charakter. Bojovalo v ňom 32 národov a národností. Slovenská republika v tejto tradícii pokračuje i dnes a je členom Európskej únie a Severoatlantickej aliancie. Slovensko so silnou protifašistickou tradíciou potvrdzuje svoje nastúpené politické smerovanie jasným vymedzením sa proti nedemokratickým, extrémistickým a ľudské práva potierajúcim tendenciám, ktoré sú aktuálne i dnes. SNP je príkladom toho, že proti netolerancii, neznašanlivosti a extrémizmu je nutné bojovať spoločnými silami, tak ako v Povstaní sa zjednotili rozmanité odbojové zložky.

Významné 70. výročie SNP, ktoré bolo bezpochyby najvýznamnejším vojenským vystúpením v našich dejinách, je potrebné si pripomenúť tak, aby aj vďaka pripravovaným oslavám vzbudzovalo hrdosť na činy našich predkov v protifašistickom zápase, ocenilo ich veľkú odvahu, obdivuhodnú solidaritu a obetavosť, a tým potvrdzovalo nepopierateľný morálny odkaz SNP k dnešku. Tento pozitívny odkaz je nutné neustále si pripomínať a jeho poslanstvo smerovať predovšetkým k mladej generácii. Tým predchádzať všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie. Tento odkaz je nutné pripomínať kvôli tým, ktorí v boji za slobodu, demokraciu, ľudské práva, solidaritu a pokrok v ňom položili svoje životy, ktorí s nasadením svojho vlastného života v ňom bojovali a civilnému obyvatelstvu, ktoré im všemožne pomáhalo. Im patrí naša úcta!

Úcta patrí všetkým ľuďom dobrej vôle, ktorí každodennou svedomitou prácou naplňujú stále aktuálny odkaz SNP v súčasnosti. Patrí aj členom zborov pre občianske záležitosti, ktorí šíria humánne myšlienky priateľstva, tolerancie, pozornosti, lásky a úcty človeka k človeku. Svedčí o tom celý rad občianskych obradov, spoločenských slávností a množstvo ďalších podujatí organizovaných zborními pre občanov miest a obcí na celom Slovensku.

Žijeme v dobe, ktorej súčasťou sú aj viaceré vojnové konflikty a prejavy násillia ohrozujúce pokojný život ľudí. Tieto prejavy nemožno nechať bez povšimnutia, ale treba proti nim bojovať a hľadať spôsoby ich urýchleného odstránenia. Preto ešte intenzívnejšie rozvíjame našu zpozáčku prácu a širme tak idey porozumenia, priateľstva a tolerancie medzi ľuďmi i medzi národmi. Naplníme tým hrdinský odkaz SNP a spoločnými silami prispějeme k pokojnému mierovému životu nás všetkých.

(spracované z podkladov Múzea SNP Banská Bystrica)

Mgr. Anna Ťureková, predsedníčka ÚR

Partizánska jeseň

František Bábela

V tú jeseň rušnú krvavú
hmul sa národ húfne
pod svoju zástavu.
Volali rodné hory
po nociach
signalizačné vatry klášt.

Do boja vyzývala vlasť.

Šli muži, ženy s dlaňou v dlani,

šli chlapi gvermi ovešaní.

A mnohí, Bože, takí mladí!

Nemali ani osemnásť.

A život mali strašne radi.

Tak veľmi chcelo sa im žiť

a odchádzali odhodlaní

aj so smrťou sa priateľí.

Tá vtedy žatvu mala, kosila.

Ved' boli v bojoch neskúsení.

Zbrani dosť nebolo, málo najmä diel,

akoby Nemcov zastaviť chceli

len živou hradbou vlastných tiel.

Na miestach smrti

kopila jeseň smutné pamätníky,

surové križe, mohylky skál,

aby aj potom, keď pohnijú prílky

a keď sa stratia stopy v lístí,

keď zlyhá zradne aj pamäť,

ktokoľvek so spomienkou v srdci

vždy hroby svojich blízkych
si mohol vyhľadať.

Časom nad náhrobkami skál

z úrodnej lesnej hliny

vyrástli, a každú jeseň,

keď nad padlými

daždňom rozplačú sa nebesá,

farbou krvi vyfarbujú sa

trúchliace stromy jarabiny.

Za šesťdesiat rokov

čas všetko pozastieral.

Zarástli dávno partizánske

chodníčky

i smutné lesné mohyly.

Podzemné partizánske bunkre,

porúcané,

poplesnené drevené trámy pohnili.

V zákutí chrámov lesných tíšin

nečujne ďalej klokotá

záhadné mystérium klokotá.

A ticho šumí hôrna clivota.

V priestore bojov od hrebeňa nadol

vyrástol nový mohutný les.

Že by tu ktosi kedysi

bol v boji padol?

Kto sa to spýta už dnes.

(December 2003)

SNP 70

NEPREHLIADNITE !!!!!

Všetkým našim členom dávame do pozornosti, že termín na zaplataenie členského príspevku na rok 2014 uplynul 31. marca 2014. Mnohí z Vás si túto povinnosť v stanovenom termíne nesplnili. Prosíme tak urobiť podľa možnosti čo najskôr. List na zaplataenie členského príspevku prikladáme. Ďakujeme.

U niektorých našich členov evidujeme nezaplataené členské príspevky za predchádzajúce obdobia. Upozornenie nájdete pri zásielke spolu s časopisom.

Zo zasadnutia ÚR Z ZPOZ - 12. 2. 2014 v Banskej Bystrici

Zasadnutie otvorila a privítala členov ÚR Združenia ZPOZ Človek – človeku v SR predsedníčka Združenia ZPOZ Človek – človeku v Slovenskej republike Mgr. Anna Ľureková. Privítala aj ďalších prizvaných: predsedníčku ÚKRK Ing. Naďu Mésárošovú a p. Zuzanu Kocťurovú. Ospravedlnila neúčast niektorých členov ÚR.

Kontrolu uznesení z posledného zasadnutia ÚR Združenia ZPOZ Človek – človeku v SR vykonala tajomníčka združenia p. Hudecová, ktorá skonštatovala, že uznesenia z posledného zasadnutia boli splnené len čiastočne. Nauzavreté, alebo len čiastočne splnené uznesenia budú mať na návrh výboru ÚR predĺžený termín.

Informácia z rokovania výboru ÚR – predsedníčka Ústrednej rady Združenia ZPOZ Človek – človeku v SR Mgr. Anna Ľureková informovala členov ÚR Združenia ZPOZ Človek – človeku v SR o rokovaní výboru, ktorý sa zaoberal prípravou programu nadchádzajúcej ÚR Združenia ZPOZ Človek – človeku v SR. K jednotlivým bodom rokovania predkladal výbor návrhy, ktoré budú v rámci programu zasadnutia ÚR bližšie rozšpecifikované a prípadne prijaté uznesením z tejto ÚR.

Ústredná rada Združenia ZPOZ Človek – človeku schválila maximálnu výšku odmeny na dohodu pre lektora na jednu akciu 50-eur a dodatok ku kritériám na poskytovanie záloh na metodické podujatia RR a KR o minimálnom počte zúčastnených členov združenia bez obmedzenia.

Správa ÚKRK z kontroly účtovných dokladov za rok 2013 z vykonanej kontroly účtovných dokladov za rok 2013 predložila predsedníčka ÚKRK Ing. Naďa Mésárošová. Predsedníčka ÚKRK požiadala o kooptovanie novej členky ÚKRK p. Zdenky Šefrankovej (v zmysle volieb na celoslovenskej konferencii, kde p. Zdenka Šefranková dosiahla najvyšší počet hlasov I. náhradníka) za doterajšieho člena Ing. Michala Kiššáka, s nulovou účasťou na zasadnutiach ÚKRK od začiatku volebného obdobia (25. 11. 2011). ÚR vzala správu ÚKRK na vedomie vrátane kooptácie novej členky ÚKRK.

Z rokovania ÚR

Ďalšie zasadnutie ÚR sa uskutočnilo 15. 5. 2014 v Banskej Bystrici. Predmetom rokovania bolo najmä:

- plnenie úloh z predchádzajúceho zasadnutia ÚR, ktoré sa darí plniť
- účasť členov ÚR na zasadnutiach, nedostatky budú odstránené
- platenie členských príspevkov k 31. 3. 2014 – mestá a obce, ktoré si povinnosť zaplatiť členský príspevok v stanovenom termíne nespĺnili, budú upozornené formou opätovného zaslania listov „Úhrada členského“, pretože je predpoklad, že v predvianočnom čase, kedy zasielame tento list mohlo dôjsť k jeho prehladnutiu
- udelenie ceny Zlaté srdce JUDr. Stanislavovi Bečicovi
- správa o hospodárení - príjmy a výdaje sú vzhľadom k obdobiu primerané a teda ÚR nenavrhuje žiadne ďalšie opatrenia
- správa ÚKRK - hospodárenie je vedené správne a v súlade s príslušnými zákonmi; ÚKRK navrhuje ÚR vziať správu na vedomie bez výhrad
- informácia o uskutočnených regionálnych a krajských prehliadkach programov ZPOZ „V tichu a piete“. Do termínu 15. 5. 2014 boli uskutočnené 4 regionálne a 3 krajské prehliadky. Do prehliadky sa ešte zapoja ďalšie regionálne a krajské rady, ktoré si ju však vzhľadom na to, že prehliadka pre jej tému končí na krajskej úrovni (a nie je obmedzená termínom celoslovenského festivalu) naplánovali v jesennom období.
- články, uverejnené v tlači (denník SME a iné), v ktorých sa redaktori vyjadrovali hanlivo a „neodborne“ k prebiehajúcim prehliadkam na tému občianskych smútočných obradov-ÚR schválila návrh textu tlačového vyhlásenia na margo článkov zverejnených v médiách (viď na inom mieste časopisu).

Viera Hudecová

Organizačné zabezpečenie celoslovenskej prehliadky programov ZPOZ „V tichu a piete“

ÚR Združenia ZPOZ Človek – človeku v Slovenskej republike berie na vedomie spolu s rozpisom dosiaľ známych termínov ich uskutočnenia na regionálnych a krajských úrovniach. Predsedom KR a RR, ktorí v termíne nespĺnili povinnosť zaslania plánu práce a rozpočtu ukladá zaslať chýbajúce materiály. ÚR schvára predložené plány práce a rozpočty plánovaných podujatí v súlade s kritériami poskytovania záloh.

Plán dopisovateľskej činnosti do časopisu Človek – človeku na rok 2014 predložila tajomníčka ÚR s požiadavkou zasielania informácií o činnosti v regiónoch a krajoch. ÚR schválila plán dopisovateľskej činnosti a uložila predsedom RR a KR prispievať do časopisu informáciami z regionálnych a krajských prehliadok a činnosti KR a RR ZPOZ a rovnako uložila členom ÚR zaslať minimálne raz do roka príspevok o činnosti v regiónoch, mestách a obciach. Obidve úlohy majú trvalý charakter.

V bode rôzne sa ÚR zaoberala aktuálnymi otázkami Združenia.

Viera Hudecová

VYHLÁSENIE

Ústredná rada Združenia ZPOZ Človek človeku v Slovenskej republike rozhodne vyjadruje svoj nesúhlas s názormi, uverejnenými na internete v článkoch „Bizarná súťaž v Hnúšti, vybrali najlepši pohreb a v Hnúšti zorganizovali netradičnú súťaž o najlepši smútočný obrad: Najviac bodov je za atmosféru pohrebu“, ktoré boli napísané z neznalosti danej problematiky.

Uvedené články znevažujú prácu zborov pre občianske záležitosti zabezpečovanú pre občanov obcí a miest pri významných udalostiach ich života. Tiež dehonestujú prácu Združenia ZPOZ Človek človeku v SR, ktoré vzniklo, aby podporovalo a metodicky usmerňovalo kolektívy ZPOZ v ich záslužnej práci. V rámci metodiky sa v tomto roku koná už 22. celoslovenská prehliadka programov ZPOZ pod názvom V tichu a piete, ktorej cieľom je prispieť k výmene skúseností účinkujúcich na smútočných obradoch – pohreboch a spomienkových pietnych aktoch. Odchod blízkeho človeka a posledná rozlúčka s ním, či pietna spomienka na zosnulých je vážna a citlivá téma, ktorá sa bezprostredne dotýka každého človeka a musí byť zrealizovaná na patričnej odbornej a emotívnej úrovni. Rozhodne si nezašlúži znevažovanie, či výsmech.

Združenie ZPOZ Človek človeku v SR za dobu svojej 23-ročnej existencie ani raz nevyhlásilo súťaž o najlepši občiansky obrad, tobôž nie o najlepši smútočný obrad. Každý občiansky obrad je jedinečný a svojim spôsobom výnimočný, lebo je určený konkrétnemu človeku alebo konkrétnym ľuďom. Zmyslom každého občianskeho obradu alebo slávnosti je prostredníctvom členov ZPOZ vyjadriť spoluúčasť obce, mesta pri významnej udalosti v živote človeka – pri tých radostných, ale aj pri tých smutných. Účasť občanov na občianskych obradoch a slávnostiach potvrdzuje, že tieto sa stali samozrejmom súčasťou ich života, sú žiadané a majú aj prirodzený občiansky a spoločenský význam.

Preto neopodstatnené a nepravdivé tvrdenia napísané v hore uvedených článkoch považujeme za urážlivé, nemiestne a dištancujeme sa od nich.

V Banskej Bystrici 15.5.2014

členovia Ústrednej rady Združenia ZPOZ
Človek človeku v Slovenskej republike

Oslávili sme Deň učiteľov

Motto:

„Aký väčší alebo lepší dar
môžeme dať svetu ako to,
že vyučujeme a vzdelávame mládež?
nám ide o lepšiu budúcnosť
a preto sa nemôžeme zastaviť
pri hľadaní prostriedkov,
ktoré ju majú umožniť!“

J. A. Komenský

Učiteľia a ostatní pedagogickí pracovníci škôl a školských zariadení oslávili 28. marca svoj deň. Tento deň je spätý s menom Jána Amosa Komenského, ktorý bol hlboko presvedčený, že dobrá škola robí človeka lepším. Po stáročia sa vraciame k jeho myšlienkam a vzdávame hold jednému z najušľachtilejších povolání – povolaniu učiteľa.

V takýchto slávnostných chvíľach sa zamýšľame nad opodstatnenosťou a vážnosťou tohto sviatku vytvoreného tradíciou. Preto tento deň z pohľadu pedagógov je dňom stavovskej hrdosťi a zo strany rodičov a ostatných obyvateľov našej vlasti dňom spoločenského uznania a ocenenia. I napriek tomu, že učiteľská verejnosť prežíva náročné obdobie, že naše školstvo prechádza obdobím premien i hľadania novej koncepcie práce, didaktických a výchovných postupov, učiteľom vždy záleží na tom, aby pripravili do života vzdelaných, schopných mladých ľudí. Ich prácu však vedľa mnohí oceniať, až keď dospejú.

Dobrého veľa nebyva.... Aj táto stará ľudová múdrosť potvrdzuje neustálu potrebu hľadania, dávania a rozvíjania dobra ako ľudskej vlastnosti, citu alebo osvojenej potreby. Dávať však môže len ten, kto má z čoho dať. Dobrý skutok však nestojí milióny, nepotrebuje štátnu podporu ani väčšinový parlamentný súhlas. Potrebuje len chápané srdce a zdravý rozum, a že sú to hodnoty nie zanedbateľné a bohužiaľ stále nedostatkové hovorí fakt, že nie trh a konzum nám ukáže pravú tvár spoločnosti ale schopnosť bezodplatnej pomoci, podanej ruky, úsmevu, vnímavej prítomnosti.

Z toho všetkého vyplýva, byť učiteľom je nádherné, ale zároveň i ťažké. Pretože je to práca s človekom. J. A. Komenský zdôraznil, že učiteľstvo je poslanie a že každý sa na túto prácu nehodí. Pedagogické povolanie sa dá preto zhrnúť do troch požiadaviek:

Foto ocenených učiteľov v Cinobani.

láska k deťom, nadšenie a zmysel pre hodnoty a vedomie svojho povolania. Láska k deťom zahŕňa v sebe schopnosť zostať mladým. Táto láska sa prejaví radosťou, že sa nachádzajú ako učiteľia medzi nimi, že sa zúčastňujú na ich živote a na ich podujatiach a hrách. Je to predovšetkým ich schopnosť chápať deti, spoznať ich zvláštny spôsob predstavovať si veci a iné bytosti, je to ich chápaná zhovievavosť k spôsobu ako veci užívajú, je to ich schopnosť postaviť sa na ich úroveň rozprávať ich rečou, predviesť vhodnou formou jednoduché myšlienky, ktoré im chcú zveriť.

Láska k deťom je prvý krok a zmysel pre hodnoty a cieľ pedagogického povolania. Cieľom výchovy je dosiahnuť, aby dieťa malo

postupne účasť na všetkých hodnotách spoločnosti, v ktorej žije, svojho národa a celej ľudskej rodiny. Sme pevne presvedčení, že ako učiteľia veríte v tieto hodnoty, v spoločnosť, vedu, v hodnotu, ktorú má ľudské svedomie spolu so všetkými pravdami, ktoré ho tvoria. Táto práca je najkrajšia práve preto, že je to práca s deťmi a najnáročnejšia preto, čo táto práca obnáša – zodpovednú prípravu, veľa času, trpezlivosti, námahy, vzdelávania sa. Odučiť desiatky detí za týždeň, tisícky za rok prináša so sebou sebazaprenie a mnohokrát i oberanie sa o osobné voľno.... Pedagóg nikdy nemôže povedať že „padla“.

O tom, aký obrovský mravný, pracovný a človečenský potenciál sa skrýva za tak často používaným slovom učiteľ, sa môžeme každodenne presvedčiť na základe poznania výsledkov práce všetkých pedagogických zborov v našej vlasti.

Aj Združenie pre občianske záležitosti (ZPOZ) v obci Cinobaňa v okrese Poltár v spolupráci s vedením obecnej samosprávy aj tento rok podobne ako po iné roky, pripravilo pre miestnych učiteľov slávnostné stretnutie, na ktorom boli niekoľkí pedagogickí pracovníci ocenení vecnými cenami.

Na záver citujem slová starostu obce pána Jozefa Melichera: „Ďakujeme vám učiteľia, za každú iskru poznania, za lásku, v ktorej kľúcia vaše slová a želáme vám, aby každý žiak pochopil hlavne to, čomu sa hovorí – Kantorovo srdce. Také srdce učiteľa, ktoré aj keď spoločensky nie vždy dostatočne ocenené, bije pre sviatok veci. Práve tak, ako vo vežiach kvôli inej svätej veci stáročia udiera srdce zvonov.“

Jozef Varga

Predseda RR Z – ZPOZ Novohradu

Deň matiek v Udiči

/Svet okolo nás sa opäť stal krajší a ľudskejší./

Členovia Regionálnej rady ZPOZ Človek – človeku okresov Púchov, Považská Bystrica, Ilava sa 11. mája 2014 stretli na zasadnutí konanom v zmysle plánu činnosti RR ZPOZ na r. 2014. Miestom nášho stretnutia bol Kultúrny dom v Udiči. Zúčastnili sme sa metódického dňa - Dňa matiek, ktoré zorganizoval ZPOZ pri Obecnom zastupiteľstve v Udiči. Túto slávnosť organizuje pre všetky svoje občianky-matky a tak priestory kultúrneho domu boli zaplnené do posledného miesta.

Hostom podujatia, okrem členov RR, bol rímsko-katolícky farár, ktorý pôsobí v obci.

Podujatie uvádzala p. Vysudilová, predsedníčka ZPOZ. Slávnostný príhovor k ženám – matkám predniesol starosta obce p. Slámka. Prihovoril sa aj miestny farár. V pestrom, žánrovo zladenom kultúrnom programe, bolo hovorené slovo, báseň, tanec a spev. Vystúpili v ňom deti zo základnej a materskej školy, deti a mládež z folklórneho súboru Poniklec a členovia hudobnej skupiny Udičanka.

Po skončení slávnosti členovia rady urobili odborný rozbor,

vyhodnotili akciu ako veľmi adresnú, milú. Hovorené slovo moderátorky, na ktorej bola zodpovednosť za priebeh celej akcie, bolo po obsahovej stránke veľmi dobre spracované, jeho prednes bol kvalitne interpretovaný, úzko spätý s požiadavkami dramaturgie a réžie hovorenej zložky, s využitím umeleckého textu, básne, protokolárnej reči a ich optimálneho sklbenia. Toto podujatie bolo príležitostné a malo slávnostný charakter, preto podstatná váha za jeho dôstojný priebeh ležala na rečníkoch pánovi starostovi a pánovi farárovi. Oni boli tí, ktorí svojimi vystúpeniami zabezpečili, že účastníci slávnosti prijali a prežili neopakovateľnú atmosféru a že si odniesli pekné spomienky.

Toto všetko bolo umocnené vhodným kultúrnym programom, ktorý bol dynamický, časovo primeraný a prednosť dostali „domáci“ účinkujúci. Na záver programu bola kvetom obdarovaná každá mama.

Organizátori podujatia dokázali reálne odhadnúť potreby a možnosti pre jej prípravu a realizáciu a my sme odchádzali zo slávnosti s pocitom, že svet okolo nás sa opäť stal krajší a ľudskejší.

Irena Kováčiková, členka RR

Vyhodnotenie celoslovenskej prehliadky V tichu a piete

Košice, 17. 4. 2014

Celoslovenská prehliadka, spojená so seminárom V tichu a piete sa uskutočnila v obradnej sieni Miestneho úradu - mestskej časti Košice Juh. V programe vystúpili kolektívy z Prakoviec, Dobšinej, Spišských Vlách, Krompách a Budkoviec, ktoré predviedli sedem programov. Zastúpené boli okresy Rožňava, Michalovce, Spišská Nová Ves a Gelnica. Lektormi podujatia boli Bc. Milada Wembo a PhDr. Jozef Lapšanský, PhD. Konferovala PhDr. Soňa Kostrábová. Dokumentáciu zabezpečil Imrich Papcun.

Prakovce - predstavili sa smútočným obradom a inšpiratívnym výberom umelckého slova, hudby a spevu. Na obradoch používajú i reprodukovánú hudbu napr. Čajkovskij, Dvořák, či hudbu z filmu Titanic. Hrajú i obľúbenú pieseň zosnulých.

Dobšiná - Prezentovala spomienku na tragickú udalosť - Prerovská tragédia, ktorá sa odohrala z 18. na 19. júna 1945, ako dôsledok protinemeckej a protimaďarskej psychózy v Československu po skončení 2. svetovej vojny. Z vyražených 265 obetí bolo 110 Dobšínčanov. Druhý program bol venovaný Aktu pamiatky na zosnulých.

Spišské Vlchy - vystúpili so smútočným príhovorom a smútočnou poéziou. Priblížili i smútočný obrad, kde vystupovala country skupina Kolt. Zarádujú i piesne Petra Spáleného a Karla Gotta...

Krompachy - predviedli kultivovaný smútočný obrad s dvoma príhovorami a umeleckým slovom. Patričnú pozornosť venujú i výberu hudby a poézie. Dlhoročnú tradíciu v meste majú dychová hudba a krompašský spevokol, ktoré často účinkujú i na smútočných obradoch.

Budkovce - priblížili historickú udalosť s odhalením pamätníka - Sedliacke povstanie na východnom Slovensku, známe i ako cholerové povstanie. Príhovor starostu obce bol kultivovaný a dobre prednesený.

Bc. Milada Wembo sa vo svojej časti zamerala na pár metodických poznámok k smútočným obradom - neprežívať obrad veľmi emocionálne, skôr sa zamerať na **oslavu** života, na krásne momenty prežité so zosnulými, pokúsiť sa pomaly búrať niektoré zaužívané tradície - nie ten obrad je „naj“, na ktorom nezostane ani jedno oko suché... Prístup k príhovorom môže byť inovatívny v tom, že sa nebude hovoriť celý životopis zosnulých (hlavne tam, kde sa všetci veľmi dobre poznajú). Správne načasovať celý obrad, častejšie siahť po obrazovom zobrazení života zosnulých, podfarbenie i modernejšou hudbou, či spevom...

PhDr. Jozef Lapšanský, PhD. podrobne rozobral predvedené programy, poskytol množstvo inšpiratívnych podnetov ako zatriktívniť smútočný príhovor, vyvarovať sa polopatistickým opisom života zosnulých..., príhovor načasovať max. na 6 minút. Ak sa nedá vyhnúť požiadavke pozostalých - čo má príhovor obsahovať, tak túto časť prečítať rýchlejšie. Lektor zaujal i jedinečným vkladom vlastných príhovorov a umeleckého slova.

Na podujatí sa zúčastnilo 36 účastníkov, prítomní boli i ôsmi členovia krajskej rady Združenia ZPOZ Človek človeku v Košickom kraji. Členovia ÚR Z ZPOZ, Bc. Milada Wembo a Mgr. Štefan Kačír, odovzdali na záver účinkujúcim kolektívom ceny a poďakovania.

Bc. Milada Wembo,
predsedníčka ZZPOZ Človek človeku v Košickom kraji

V tichu a piete

V živote sú situácie, ktoré chce človek prežiť medzi ľuďmi; len vtedy sú slávnostné, jedinečné, plnohodnotné. Akoby nám tí druhí v tej chvíli dávali dar, nenahraditeľný pocit, istotu, že niekam patríme, prežívame čosi, čo máme všetci spoločné: narodenie dieťaťa, sobáš, posledná rozlúčka so zosnulým. To všetko sú príležitosti, pri ktorých sa občan stretáva s pôsobením zborov pre občianske záležitosti (ZPOZ). A pohrebné zvyky a obrady sú najstaršími úkonmi zvyklovného obradového systému, ktorý sprevádza život človeka od narodenia až po smrť.

Z regionálnych prehliadok zborov pre občianske záležitosti V tichu a piete, ktoré sa uskutočnili v priebehu apríla 2014, na krajskú prehliadku do Banskej Bystrice - Kremničky postúpili kolektívy: ZPOZ B. Bystrica, ZPOZ Očová, ZPOZ Nová Baňa, ZPOZ Tisovec, ZPOZ Revúca, ZPOZ Hnúšťa, ZPOZ Sása a ZPOZ Žiar nad Hronom.

V priestoroch obradnej siene Krematória uskutočnili ukážky rozlúčkových obradov so zosnulými resp. spomienkových obradov ku Dňu pamiatky na zosnulých.

Krajskú prehliadku organizovala KR BB kraj. Ing. Ján Mičuda, predseda krajskej rady otvoril prehliadku podčiarknutím jej významu pre všetkých organizátorov a účinkujúcich, pre dôstojné zabezpečenie občianskej rozlúčky s našimi spoluobčanmi a želaním načerpať mnoho nových podnetov pre náročnú prácu v tejto mimoriadne citlivej oblasti práce ZPOZ. Potom odovzdal slovo moderátorky podujatia, tajomníčke krajskej rady Mgr. Erike Grega, ktorá celé podujatie moderovala.

Veríme, že ani jeden z programov, ktoré sme tu videli, nezostane na polceste, ale cieľavedomou prácou ho jeho tvorcovia budú ďalej zdokonaľovať, prispôbovať vlastným podmienkam, regionálnym zvyklostiam, ale predovšetkým cieľu, ktorým je spoluúčasť obce, mesta vyslovená pozostalým prostredníctvom ZPOZ v ich smútku nad stratou

blízkeho človeka. Som presvedčený, že ukážky smútočných rozlúčok vzbudzovali u všetkých prítomných dôverný pocit spolupatričnosti. V nejednom prípade iniciovali spomienku na svojich drahých. Na všetkých tých, s ktorými sa rozlúčili dávno či nedávno a pochopili ich odchod ako nezvratný príkaz najvyššieho zákona prírody.

Všetci prítomní si uvedomili, že ukážky pietnych obradov boli výsledkami harmonickej, citovej vyspelosti všetkých účinkujúcich v prospech človeka - občana. Boli vyjadrením záujmu o jeho životné radosti a starosti. Danosť tvorcov scenárov i účinkujúcich pramení z vnútorného pocitu - mať človeka v úcte, vážiť si ho, byť mu nablízku pri prežívaní všetkého krásneho, radostného, ale aj bolestného a smutného, čo prináša život. To je vlastne špecifikum práce zborov, kde je pozornosť orientovaná na človeka ako jednotlivca, na konkrétne životné udalosti človeka a jeho najbližších.

Je potešiteľné, že takmer každý program rešpektoval vo svojom scenári regionálne prvky (nielen čo sa týka jazykového výrazu), zužitkoval materiál domácich tradícií (hra na fujare ZPOZ Očová) a bral do úvahy dynamiku i základné kritériá celkového zámeru podujatia (sprievodné melódie a hudba so spevom).

Ďakovné listy od Ústrednej rady združenia zborov pre občianske záležitosti Človek - človeku v Slovenskej republike za účasť pre všetky zúčastnené kolektívy sú prejavom ocenenia práce, ktorá je rozhodne dobrým počínom a zostáva veriť, že členovia ZPOZ získané poznatky využijú vo svojej činnosti.

Na záver by som si dovoľil jedno prirovnanie: Ani perly nebvávajú vo veľkých množstvách. Sú zaujímavé nie pre svoju hojnosť, ale pre svoju krásu a veľkú hodnotu. Som presvedčený, že takéto boli všetky prejavy našich účinkujúcich.

Jozef Varga,
predseda, RR Z_ZPOZ Novohradu

V mieri je budúcnosť

Celé pokrokové ľudstvo si každoročne 8. mája pripomína koniec 2. svetovej vojny, ktorá bola najstrašnejšou v doterajších dejinách ľudstva, počas ktorej tzn. bezprostredne v bojoch, ale aj v dôsledku útokov na civilné objekty, v koncentračných a vyhladzovacích táboroch prišlo o život viac ako 50 miliónov ľudí.

Tento pamätný deň a tieto udalosti si pripomenulo vedenie obecnej samosprávy v spolupráci so Zborom pre občianske záležitosti pri OcÚ v Cinobani okrese Poltár 10. mája 2014 pod názvom „Cinobanský kotlík“ tradíciou, ktorú sme založili pred štyrmi rokmi a v ktorej chceme pokračovať. Na dnešnú slávnosť sme pozvali trojčlenné kolektív z okolitých obcí, aby mohli tiež reprezentovať svoje schopnosti vo varení sviatočného guláša.

Slávnosť otvorila členka ZPOZ pani Silvia Očovánová, vedúca kultúrneho domu so slovami: „Náš zbor pre občianske záležitosti si za vyše 60. rokov existencie v spolupráci so samosprávou vypracoval množstvo foriem, ktorými chce ovplyvňovať a nepochybné aj ovplyvňuje formovanie moderného človeka – občana. Pre nás členov ZPOZ ale ani pre ostatných občanov našej obce mená a činy ľudí, ktorí položili svoje životy za našu slobodu, nie sú zabudnuté. Vo svetle udalostí týchto slávnych rokov dodnes žiari v nich jasná pravda obetavého hrdinstva.“

Potom sa slova ujal starosta obce pán Jozef Melicher, po privítaní všetkých prítomných okrem iného povedal: „Takéto a podobné podujatia majú pre občanov vytvoriť nielen priestor na stretávanie, ale i pripomínať si históriu obce, v ktorej žijú, či širšie historické udalosti. Majú však nesporný význam i pre mladú generáciu. Kultúrno-umelecké dotvorenie podčiarkuje sugestivnosť celej akcie.“

Najlepší gulášik chutil všetkým.

Dobrá nálada na oslavách v Cinobani.

snažili v spolupráci so ZPOZ vychádzať z obrysnej koncepcie, spracovanej do podrobného scenára, s vhodne zvoleným programom, ktorý sa vám, verím, bude páčiť.“

Vážnosť a dôstojnosť osláv bola zvýraznená príliehavou hudbou či poéziou a vystúpením folklórneho súboru Jánošík z Filakova a Ľudovej hudby Ďateľinka. Oslavy sa uskutočnili na novom zrevitalizovanom námestí za účasti niekoľko sto ľudí z obce i zo širokého okolia.

Po oficiálnom programe si prítomní mohli pochutíť na vynikajúcom guláši od dvanástich družstiev, a to zadarmo. Dúfame, že podobnú akciu sa nám podarí realizovať aj pri príležitosti 70. výročia ukončenia 2. svetovej vojny na budúci rok.

Jozef Varga

Regionálna prehliadka ZPOZ v Púchove

Ústredná rada Združenia zborov pre občianske záležitosti Človek – človeku v SR sa po priaznivom ohlase na prehliadku Zložené krídla (2009), znova vrátila k téme zameranej na posledné chvíle človeka (smútočné občianske obrady a spomienkové pietne akty) a pre r. 2014 vyhlásila tému prehliadok pod názvom „V tichu a piete“. Táto téma bola príležitosťou načerpať nové inšpirácie a odovzdať si skúsenosti v organizovaní a realizácii tejto nesmierne citlivej témy.

Z dôvodu zabezpečiť autentičnosť a presvedčivosť danej témy sme sa rozhodli využiť na tento účel skutočný smútočný obrad – občiansky pohreb. Tento sa konal na cintoríne v Púchove v sobotu 17. 5. 2014 o 13.00 h. Zorganizoval ho kolektív ZPOZ pri MsÚ v Púchove.

Aj keď v takýchto prípadoch je problém s časom napriek tomu sa nám podarilo včas pozvať na občiansky pohreb písomnou pozvánkou všetkých členov regionálneho združenia i zástupcov Ústrednej rady ZPOZ Človek – človeku v Banskej Bystrici. Ich účasť bola veľmi nízka a mrzí nás, že opäť nevyužili príležitosť načerpať skúsenosti a vedomosti, ako sa takýto smútočný obrad pripravuje a realizuje. Ide najmä o kolegov, ktorí počas výkonu svojej funkcie ešte občiansky pohreb neorganizovali, čo častokrát uvádzajú aj ako dôvod odmietnutia zorganizovať občiansky pohreb v obci.

Zabezpečenie občianskeho pohrebu je v centre pozornosti činnosti Zboru pre občianske záležitosti pri Mestskom úrade Púchov. Smrť človeka a funkcia pohrebu, ako posledného rozlúčenia vytvára špecifickú situáciu, v ktorej prevláda zármutok a bolesť pozostalých a blízkych príbuzných. Ide o chvíle, keď pomoc, podpora a útecha je zvlášť potrebná, keď slová spoluúčasti a zmiernenia žiaľu majú mimoriadny význam, a preto jej zo strany tých, ktorí sa lúčili so zosnulou, bola venovaná mimoriadna pozornosť. Správne bola zvolená a vhodne prezentovaná recitačná zložka. Tak ako umelecké slovo, aj hudba sa významnou mierou podieľala na vytváraní žiaduceho priebehu a atmosféry obradu. Program rozlúčky bol obohatený dvoma ľudovými piesňami, ktoré sama naspievala zosnulá. Smútočný rozlúčkový prejav bol dôstojný, vážny, citový, no pritom vecný a pravdivý. Rečníčka bola

vybavená dostatočnou dávkou empatie, súcitu, ktoré pridávali na pravdivosti a úprimnosti vypovedaného a vyústili do hlbokého citového zážitku účastníkov poslednej rozlúčky.

Zosnulý bola občianskym pohrebom prejavovaná posledná úcta, pieta, dôstojnosť a vážnosť, čo bolo skonštatované účastníkmi prehliadky na rozborovom seminári konanom bezprostredne po ukončení smútočného obradu.

Irena Kováčiková
členka RR

Každý je strojom svojho šťastia

Čo to vlastne znamená, byť kováčom svojho šťastia? A vôbec, existuje šťastie? Myslím si, že je to veľmi diskutabilná téma. Nie každý v šťastie totižto verí.

My ľudia sme už raz takí, neveríme v to, čo nevidíme na vlastné oči. No čo má hovoriť človek, ktorý je slepý od narodenia? Má prestať veriť, že Zem existuje len preto, že ju nikdy nevidel? Osobne si myslím, že človek by v takéto veci mal veriť, pretože nie je vylúčené, že to neexistuje len preto, že sme to nevideli. Ved' sa aj vraví „To, čo je neviditeľné ľudskému oku, je viditeľné ľudskému srdcu.“

Každý má dôvod na šťastie. Ľudia si myslia, že v ich živote šťastie neexistuje a tak naň neveria, no šťastie je na každom kroku. Sme tak zaneprázdnení takzvanými „vážnymi vecami“, že si nedokážeme vážne brať úplne banálne veci, ktoré máme, napríklad, že mám rodinu, či strechu nad hlavou, že som dnes stihla autobus, alebo že som našla na zemi 10 centov. Vari to nie je šťastie?

A tak je na nás, či uveríme, že niečo také ako šťastie je a začneme si ho všimáť. Každý deň možno nie je dobrý, ale na každom dni je niečo, z čoho sa môžeme tešiť.

Neznámy autor

REČ A KOMUNIKÁCIA

Bez dobrej znalosti celého komplexu vyjadrovacích prostriedkov a bez predvídania neobmedzeného množstva komunikačných situácií sa ľudia medzi sebou nedohovoria. Mnoho rozporov na svete vzniká preto, že si ľudia nerozumejú, že nie sú schopní zreteľne formulovať svoje myšlienky. A mnoho vzácných vecí sa nám medzi prstami navždy stráca len preto, že neovládame komunikačný ľudský aparát. Čím je človek vyspelejší, tým viac potrebuje poznať princípy dobrej reči a komunikácie; alebo naopak, čím lepšie pozná princípy reči a komunikácie, tým je vyspelejší.

Aby ľudia mohli existovať v spoločnosti, musia sa nejakým spôsobom navzájom dorozumievať – musia si vymieňať skúsenosti, vyjadrovať svoje myšlienky a dávať najavo svoje pocity. Proces dorozumievania sa nazýva komunikáciou. Komunikovanie nie je špecifický ľudský proces, dorozumievajú sa aj zvieratá. Niektoré zvieratá sa dorozumievajú pomocou zvukových signálov, včely sa dorozumievajú tancom, mravce pomocou pachu, vtáky pomocou škrekov, dosť bohaté zvukové prostriedky pri dorozumívaní používajú antropoidné opice a niektoré domáce zvieratá.

Prečo sa nám treba širšie zaoberať komunikáciou medzi ľuďmi? Čím ďalej, tým viacej nás prenasleduje čas a nedostatok času nás núti, aby sme zrýchľovali a skvalitňovali naše dorozumívanie, lebo nedostatky v dorozumívaní sú brzdou životného tempa a najväčšou prekážkou v každodennej práci. Môžu vzniknúť sebalepšie myšlienky alebo sebalepšie vynálezy, neschopnosť zavčasu a presne komunikovať znižuje ich hodnotu. Umelec, ktorý má hoci najkrajšie predstavy a hlboké city, nemá cenu potiať, kým ich nevie vyjadriť, kým nie je schopný tieto predstavy a city komunikovať. To isté platí o vedcovi: môže byť vysoko odborne vzdelaný a môže mať hlboké vedomosti, ak ich nevie odovzdať, ak nevie o nich zrozumiteľne hovoriť alebo písať, takmer strácajú svoju cenu. Schopnosť komunikovať je podmienkou nielen spoločenskej existencie, ale aj spoločenskej praxe.

O čo predovšetkým ide pri dorozumívaní. Keď dvaja ľudia hovoria to isté, nikdy to nie je jedno a to isté. A keď verejný činiteľ oznamuje istú správu širšiemu kolektívu, musí rátať s tým, že prijímatelia správu zďaleka nechápu a necítia toto oznámenie rovnako. U každého človeka sú iné podmienky na vnímanie, porozumenie a interpretáciu prijímaného textu. Úlohou komunikátora (osoby, ktorá je v takomto dialógu autorom) teda je, aby sa čo najviac priblížil svojmu komunikantovi (osobe, ktorá oznámenie prijíma), aby v procese dorozumievania bolo čo najmenej šumov a čo najmenej bielych miest. Text komunikátora musí byť teda jasný, zrozumiteľný a jednoznačný. Sú však situácie, že komunikant dobre rozumie prijímanému textu, presne chápe, o čom je reč, čo je jadrom komunikátu (prejavu), avšak cíti, že komunikátu niečo chýba, cíti, že komunikát by mohol byť – najmä svojou formou – dokonalejší. Chýba mu akási hygiena, chýba mu kultúra. Pod kultúrou nesmieme rozumieť iba čiru estetiku, ale niečo viac: primeranosť, vhodnosť v konkrétnej situácii. Pri dorozumívaní teda ide najmenej o dve základné veci – o zrozumiteľnosť a o kultúru prejavu.

Keď komunikáciu je prostá konverzácia dvoch ľudí, vtedy platia isté licencie pri výbere slov, pri koncipovaní viet, pri výslovnosti. Avšak keď sa človek dorozumieva s

celým kolektívom (prednáška, slávnostná reč a podobne), vtedy musí byť na seba rigoróznejší, vo výbere prostriedkov disciplinovanejší a starostlivejší. Zásadne treba rozlišovať komunikáciu v súkromnom prostredí od komunikácie vo verejnom prostredí. Rovnako treba pri tomto procese rešpektovať vek poslucháča, vzdelanie, hĺbku jeho záujmu, potrebu, niekedy aj pohlavie, no a všetko ostatné, čím sa ľudia navzájom líšia. Niektoré definície podčiarkujú, že komunikácia je proces do-ozumievania medzi príslušníkmi toho istého druhu. Ak však kolektív prijímateľov je heterogénny, musí komunikátor dôsledne uplatňovať spoločného menovateľa. A spoločný menovateľ – ako je známe z matematiky – môže byť rozsahom veľmi malý i veľmi veľký. Rešpektovanie adresáta nie je príznačné pri komunikácii zvierat, ktorých komunikácia je spontánna, nemyslená adresne.

Prostriedky, ktorými sa ľudia dorozumievajú, sú zložitejšie, než sa zdá. Za komunikačný prostriedok sa metonymicky pokladá iba jazyk, reč, a to je podstatne chybná predstava o našom komunikačnom aparáte. Predsa napríklad veta „Tebe sa to podarilo“ môže mať množstvo významov. Môže to byť otázka – ak pri jej vyslovení uplatníme hlasovú podobu opytovacej vety, môže to byť uznanlivá pochvala – ak pri jej vyslovení uplatníme hlasovú podobu oznamovacej vety, môže to byť pokarhanie za to, že adresát niečo zlého vykonal – ak sa pri jej vyslovení uplatní vyčítavá zvolacia hlasová podoba atď. Avšak to sme naznačili iba to, že vete možno dávať rozličné, niekedy až protichodné významy pomocou nášho hlasu. Lenže si musíme uvedomiť, že človek vyjadruje svoje myšlienky a city aj pomocou mimiky, veď často z tváre možno vyčítať viac ako z reči. Človek sa vyjadruje aj pomocou gestikulácie, ktorej sa nevie zbaviť ani vtedy, keby mu ruky zviazali. Reč je sprevádzaná pohybmi – a tie niekedy zdôrazňujú, čo sa vraví, niekedy reč dopĺňajú, ale často jej dávajú celkom nové významy. Predstavme si takú situáciu, že rodič hovorí dieťaťu vetu „Ja ti dám“ a pritom sa hrozí prstom. Dieťa veľmi dobre chápe, že sa v tejto situácii nič dobrého nebude „rozdávať“, lebo hroziaci prst stavia sľubnú vetu „Ja ti dám“ na hlavu.

Keby však popri slovách fungovala iba melódia hlasu alebo pohyby hovoriaceho, to by ešte ani zďaleka nebola perfektná a úplná forma dorozumievania. Existujú ešte mnohé ďalšie prostriedky, ktoré spresňujú a kompletizujú jazykový výraz. Uvedomme si, akú úlohu hrá vzdialenosť účastníkov pri rozhovore, alebo akú úlohu tu má rýchlosť reči, obozretnosť účastníkov, prostredie a situácia, v ktorej sa rozhovor koná. Dokonca pri verejných prejavoch má obrovskú komunikačnú silu oblek komunikátora, akustika alebo výzdoba miestnosti, počet poslucháčov, dĺžka prejavu atď., atď. Domnievať sa teda, že ľudia sa dorozumievajú iba pomocou jazyka chápaného v úzkom zmysle slova, to je zásadný omyl. Pri komunikácii ľudí funguje bohatý inventár výrazových prostriedkov, ktoré z reči tvoria bohatú symfóniu, ktorá je tým hodnotnejšia, čím lepšie a vhodnejšie sa využívajú všetky nástroje a všetky hlasy. Reč, to je koncert jazykových a sprievodných mimojazykových prostriedkov.

Jozef Mistrik

Návraty ...

V minulom roku ZPOZ-y oslavovali 60 rokov svojej existencie... medzník, ktorý inšpiroval k vlastnej tvorbe a zrodila sa báseň o NÁS.

Darcovia seba

*Čo krajšie môžeme,
ak nie lásku dať,
keď trudno vládne
pri človeku stáť.*

*Milým slovom, stiskom ruky
chmúrne zažehnať,
stratou skrehnuté srdce
ľudsky zhriať.*

*Vzápätí vieme, ale hneď
veršovaným slovom
radostné ódy peť.*

*V obradnej sieni, keď zaznie
sladké áno,
či detský džavot
prinesie jarný vánok.*

*Pri dňoch mesta, obce,
cezhraničnej spolupráce,
i sviatku žien.*

*Keď ako sťahovaví vtáci
vrátia sa rodáci
podporiť udelenie cien.*

*Sme tu ochotne a radi
ľudských záležitostí bardi,
vždy pripravení dobro siať,
jubilantom aj seniorom
zdravie priať.*

*Dávame plným priehŕstím
kus seba,
otvárame náruč i srdce
vždy keď treba.*

*Vedomí si spolupatričnosti sily,
ochotní odovzdať,
čo pri kolíske
dali nám víly.*

*Bo dané
viac je, ako vzané.
To dokáže len ten, kto chce
a nie musí,
poslanie, čo v sebe nesieme,
svetská zloba nezadusí.*

*Aj preto slovenský ZPOZ
špecifikom v tomto svete.
Za dlhoročnú prácu
stal sa veľvyslancom humanizmu
na planéte.*

Karol Hruška, Tisovec, apríl 2013

Pohreb mladej ženy, ktorá spáchala samovraždu

(scenár)

„Lúčim sa s vami i s mladostou, ktorú som tu strávila. Bolo to len včera, čo sme sa stretli v sne. Vy ste mi spievali v mojej samote a ja som si z vašich túžob stavala vežu k nebu.“

Vážená smútiaca rodina, vážené smútočné zhromaždenie!

Apríl je nádherný mesiac, veď všetko v prírode sa prebúda do života, dostáva novú silu, nové farby a nové vône. Zlatý dážď drobnými kvietkami zavolá človeka k sebe, aby zacítil vôňu jari. Ale dnes to neplatí. Tu na tomto tichom mieste je apríl ukrytý za bránou domu smútku. V prírode sa zo zeme dvíha život, tu sa však so životom, ešte mladým, lúčime. Mladosť zvädla prv, než srdce žilo – spráchli lupene ruže sotva rozvítej.

Do života blízkej rodiny vstúpila nečakaná chvíľa, vstúpil osudný okamih. Aby zastavil človeku hodiny života, zastavil pre neho pozemský čas, ktorý mu bolo dovolené prežiť medzi svojimi. Sú chvíle, ktoré nikdy nemali prísť. Sú veci, ktoré nikdy nemali byť. Sú slová, ktoré sa nedajú vrátiť späť a okamihy, kedy sa nechce žiť. Sú bolesti, ktoré čas nikdy nezahojí a žiale, ktoré čas nikdy nevyľečí. Víchor tvrdej skutočnosti zlomil mladý život manželky, matky, dcéry, sestry, vnučky a blízkej príbuznej pani Zuzany a my tu nad jej rakvou dnes premáhame slzy a pridúšame vzlyky, aby sme nenarušili posmrtné ticho, nezväčšovali obrovský žiaľ jej blízkych.

V tejto chvíli budeme čítať z jej dlane, nazrieme do nej ako do studne, kde všetci máme schované svoje nitky osudné. Sú v nej dobre poskrývané tie tiché cestičky do srdca. Vrátime sa po nich do roku 1983 spomínajúc na 21. júl, kedy po prvýkrát zosnula Zuzana , rodená uzrela svetlo sveta. Jej detstvo bolo spojené s plačom, ktorý striedal smiech i s chvíľami, kedy vyslovila prvé slová a vety. Spolu s rodičmi a súrodencami žili svoj obyčajný život, v ktorom bolo veľa slnka a krásnych spoločných dní. Neskôr prišiel čas, keď začali školské povinnosti na základnej škole v Martine, ktoré jej priniesli aj nový okruh kamarátov, množstvo tajných plánov, lások i sklamaní. Po ukončení základného vzdelania sa rozhodla pokračovať v štúdiu na Obchodnej akadémii v Martine. A tu zrazu dospela, vyrástla z dievčenských topánok, za sebou zanechala nevinné detské hry a pred sebou sa jej otvoril svet dospelých, ktorý jej ponúkol, po ukončení stredoškolského štúdia aj pracovnú príležitosť, najskôr v Belgicku a naposledy pracovala v neziskovej organizácii Matra Martin. Začala tak novú etapu vo svojom živote, v živote, kde sa formujú nové vzťahy a pripravujú plány do budúcnosti. Počas svojej práce začala navštevovať aj vysokú školu v Ružomberku, kde získala titul bakalár. Dňa 10. mája 2010 uzavrela manželstvo s Pavlom v Turčianskom Michale. Ich spoločný život naplnilo narodenie dcéry Nikolky. Toto všetko naplňalo jej život, ale nikto netušil, že v duši mladej ženy predsa niečo bolelo. Tak ako som na začiatku tohto príbehu začala čítať s dlane, v ktorej sú poskrývané tiché cesty do Zuzkinho srdca, tak sa v tej dlani teraz ukryl už iba jeden dátum – 20. jún 2013, kedy ukončila svoju životnú púť a zanechala svet živých.

Vážená smútiaca rodina, vážené smútočné zhromaždenie!

Keď sa naposledy lúčime, prežívame smútok, ktorý bolí, ale lúčenie je zároveň i nepriamym prejavom vzťahov lásky, ktoré existovali a v spomienkach budú existovať i naďalej. Dovoľte mi preto rozlúčiť sa s Vami, vážení pozostali, v mene zosnulej:

Drahí moji najbližší!

Viem, že vám moja smrť spôsobila veľký žiaľ a bolesť v srdciach, no môj život sa naplnil.

Lúčim sa od svojho manžela Pavla a dcéry Nikolky. Nechcem, aby Vaše srdcia zatrpkli, chcem sa Vám iba poďakovať za nezištnú lásku, za všetko krásne, čo ste pre mňa vytvorili a čo sme spolu prežili.

Slová rozlúčky posielam tiež svojej mame a otcovi a ďakujem vám za všetky šťastné chvíle v rodinnom kruhu, za lásku, trpezlivosť a rodinnú pohodu. Doprajte mi už iba pokojný odpočinok.

Ďalej sa lúčim od svojich súrodencov - brata Viktora s manželkou Ninou a krstnou dcérou Daškou a od sestry Miroslavy s priateľom Petrom a odkazujem vám, že lúčenie ešte nie je strata, nech vám zostanú iba krásne spomienky, ktoré oživia ne jeden pekný zabudnutý okamih.

Posledné zbohom patrí aj starému otcovi Alojzovi a krstným rodičom Želmíre a Jozefovi s rodinou, ako aj Jánovi s rodinou a Mariánovi s rodinou. Mala som vás veľmi rada. Vždy som sa tešila, keď sme sa stretli. Prepáčte, že som vám svojím odchodom spôsobila utrpenie a žiaľ.

Moja rozlúčka patrí aj svokre Anne s priateľom Milanom, švagrinej Zdenke, švagrovi Miroslavovi a Zdenovi s rodinou. Všetkým vám prajem život naplnený zdravím, šťastím, nech vás v ňom sprevádzajú len krásne chvíle s vašimi najbližšími.

Ďalej sa lúčim so Želmírou Struhárovou, Vierou Pavlíkovou, Ľubicou Turianskou s rodinou, Jurajom Gregorom a Alojzom Gregorom manželkou.

Posledným tlkotom srdca sa lúčim so všetkými spolužiakmi, kolegami a priateľmi – pamätajte, život je dlhý, ak je plný. Môj život sa naplnil. Prišla som do cieľa, z ktorého sa nik nevráti. Vám všetkým však prajem, aby ste dosiahli svoje vytúžené ciele a aby sa vám splnili všetky túžby.

Lúčim sa aj so svojou bližšou i vzdialenejšou rodinou, ako aj so všetkými vami, ktorí ste ma prišli odprevadiť na mojej poslednej ceste.

V tejto chvíli rozlúčky, vážené smútočné zhromaždenie, nech už zaznie iba slová, ktoré jej napísal bývalý spolužiak:

Hudba je vôňa, hudba je cit, je jarný dážď, hustý a horúci ako krv. Hudba je páľivé hrdzavé železo, núti nás premýšľať, uvažovať. Treba ju velebiť ako poéziu; tie najkrajšie a najobsiahlejšie krásy tohto sveta. Hudba vie byť aj neprijemná, má často bolestivé účinky. Vtedy je ako choroba, o číslo menšia topánka, je štipľavá, nestatočná, hnusná, až odporne zložitá.

Zuzka, ty si hudbu milovala. Vedela si, že ona je viac ako všetko trápenie tvojho sveta, tých tvojich prázdnych dní v nočnom klube čistokrvných psov; že nádhernosti hudby sú predsa len niekde vyššie nad tým všetkým. Že sú kdesi ďaleko, až tam v odľahlom území vznešeného vtáctva; pre nás, tu, nedosiahnuteľné a prchavé. Ďaleké ako Baudelairov Namur, Hemingwayova trinásťročná konmna, ako Rimbaudov etiópsky Harar...

Sama – samučičká vyšla si za ozvenami, za blednúcou láskou a Božskou nesmiernosťou. My vieme, že vtedy Slnko, pozemská pochodeň, haslo vysielajúc zo svojho ohnivého telesa posledné, slabé svetlo a čerstvý vietor pohyboval listím stromov šumotom podobným šumotu strieborných vôd potoka, ktorý tiekol okolo tvojich nôh.

Prisadla si si ku Kráse a počítáš tam kmene platanov.

Belá - Dulice

Smútočná

*Smútok rozlieva sa zrazu v mojej duši,
hoc ako dostal sa tam, tak to netuším,
snáď vlialo ho tam len samé poznanie,
že odišla si, že dotklo sa ťa skonanie.*

*Tak strácaš sa mi z vecí, z izby pomaly,
tá tvoja energia, to akú sme ťa poznali,
a ja chcel by som ti na chvíľu dať ešte znáť,
že ľúbil som ťa, že mám ťa stále rád.*

*Tak vzdáľuješ sa, no moja láska s tebou letí
tam hore na oblohu, kde ako hviezda svieti,
aby okom nočným ešte nakuknúť si smela
do duší ľudí, čo znamenali pre teba tak veľa.*

Stretnutie jubilantov

Dlhoročnou tradíciou v našom meste je stretnutie jubilantov občanov Kropach v mestskom úrade, ktorí dosiahli vek 70 a 75 rokov života. Stretnutia sa konajú dvakrát ročne a to občania narodení v prvom polroku kalendárneho roka a občania narodení v druhom polroku.

Samozrejme nezabúdame ani na starších občanov. V domácom prostredí navštevujeme 80 a 85 ročných. Každoročne navštevujeme 90 a viacročných spravidla v deň ich narodenin. Tieto stretnutia sú zo strany jubilantov spštením ich každodenného života a stretávame sa len zo slovami chvály a vďaky.

Stretnutie 70 a 75 ročných jubilantov sa uskutočnilo aj 4. 6. 2014 v obradnej sieni Mestského úradu v Kropachoch. Pre účastníkov stretnutia bol pripravený bohatý kultúrny program. Pozdraviť piesňou a hudbou prišli našich vzácných hostí - jubilantov žiaci ZUŠ v

Kropašskí jubilanti.

Kropachoch. Potešili ich hrou na flaute a akordeóne. Primátorka mesta Iveta Rušinová vo svojom slávnostnom príhovore pozdravila jubilantov, poďakovala im za prácu v prospech spoločnosti a mesta. Popriala im veľa zdravia a pohody do ďalších dní života v kruhu svojich najbližších.

Nasledoval zápis do Pamätnej knihy a každý oslávenec bol obdarovaný kvetinou a malým spomienkovým darčekom. Pozdraviť jubilantov prišiel aj Robotnícky spevok, ktorý v roku 2012 začal písať druhú stovku svojho pôsobenia v našom meste.

Samozrejme nemohli na tomto podujatí chýbať členovia ZPOZ. Piesňami, básňami a úprimným slovom aj oni prispeli k veľmi príjemnej atmosfére. Nechýbalo ani posedenie pri malom občerstvení a spoločnej družnej debata

v zasadačke mestského úradu.

Stanislav Barbuš,
podpredsa KR Z ZPOZ Košického kraja

Je to láska? Zvyk?

Sedím tu pri tebe. Ty spíš. Ako obyčajne. Už si takmer nepamätám, kedy sme zaspávali spolu v objatí. Vieš, tak ako kedysi, keď si mi stále hovoril ako ma miluješ a ja som ti vždy roztopašne vtláčila bozk na líce a povedala - aj ja teba. Občas premýšľam, či sa mi to iba nezдалo. Či to nebol iba hlúpy sen. Predsa nie je možné, aby sme sa takto odcudzili. Bývali sme jedno srdce v dvoch telách. A dnes? Nežijeme spolu, iba vedľa seba. Možno by som ti to aj povedala, lenže čo by to pomohlo? Iba by si na mňa pozrel tým pohľadom. Pohľadom, ktorý hovorí, že nerozumieš alebo nechceš rozumieť tomu, čo hovorím. Znamenám pre teba vôbec nič ako vyžehlené košeľe, opraté trenky a teplý obed? Možno by som sa aj spýtala, či ma vlastne ešte miluješ, ale nespýtam. Hovorím si, že to nepotrebujem počuť, veď si mi to hovoril predtým snád tisíckrát. Hovorím si, že zrejme to nehovoríš iba preto, že si myslíš, že to viem. Lenže ja by som to potrebovala počuť. Možno by som na to spýtala... No možno sa bojím odpovede. Tvojej odpovede.

Neviem, ako by som s tebou žila, ak by si povedal nie. Je pre mňa jednoduchšie žiť v predstave, že mi to iba nehovoríš ako žiť v realite, že sme iba zvyk. Raz mi jeden známy povedal, že sa žení preto, že už má dosť striedania žien a s touto si vyhovujú... Vtedy som verila, že nám sa to nestane, že budeme viac iba ako partneri, ktorí si vyhovujú. Zrejme by som mala byť rada, že sme spolu kompatibilní. Si verný, nosíš domov peniaze a nie si na mňa zlý a ja sa zase starám o domácnosť, o to, aby som z domu robila domov. Bolo by to ľahšie, keby neprišiel do môjho života - On. Ten, ktorý mi pripomenul, že som žena. Žena, ktorá je schopná milovať. On dokáže rozbúchať moje srdce a ja zrazu pochybujem o nás. Nie, nie som si neverná. Ani náhodou. Hoci sama neviem, či ťa milujem alebo je to iba zvyk vidieť ťa vedľa seba. Neviem, či mi večer chýbaš kvôli láske alebo iba preto, že som zvyknutá, že tu jednoducho si. To však neznamená, že ti budem neverná. Aj by som skúsila náš vzťah zachrániť. No neviem ako dosiahnuť, aby horel popol. On medzitým prichádza a hovorí slová, ktoré chcú ženy počuť. Slová, pri ktorých srdce vyskakuje z hrude. Neuveríš, ale odháňam ho od seba. Snažím sa tváriť tak tvrdo, ako sa len dá. Snažím sa ho zmraziť pohľadom, kým moje srdce sa roztápa.

Povedz mi, čo mám robiť? Vždy som ti hovorila, že budeme spolu navždy a ja som doteraz vždy slovo dodržala. Lenže teraz mám chuť porušiť to. Mám chuť utiecť od našej lásky-nelásky a skúsiť byť šťastná bez teba. Mám právo byť šťastná. Ty sám si mi hovoril, že chceš, aby som bola šťastná, ale tiež si hovoril, že ma vždy budeš milovať, no toto si už pravdepodobne porušil. Mám teda právo odísť? Povedať ďakujem, že si tu pre mňa bol. Povedať, že som ťa milovala a nikdy na našu lásku nezabudnem, že ti želim šťastie a dať ti pusu na líce. Poslednú pusu a potom zatvorím dvere. Dvere za mnou a dvere za našou láskou. Ešte vždy by sme obaja mohli stretnúť niekoho iného.

A možno by som iba jednoducho mala zaťať päste a prouto - zvyknúť si. Zvyknúť si na to, že si sa zmenil a že sa zmenil aj náš vzťah. Že sme jednoducho inde. Zamilovanosť vprchala a nahradila ju všednosť spoločných dní. Zmieriť sa a zostať.

Tak povedz, čo mám urobiť?

Okienko pomoci

Určite sa každý z vás stretol s problémom nájsť kúsok vhodného textu, poézie do pripravovaného scenára. Nie kedy sa vám do rúk nedostanú verše známeho, či menej známeho básnika, ale autorské pokusy „začiatoknikov“, ktoré po vhodnej úprave skúseného ZPOZára môžu pôsobiť veľmi vkusne a „novo“. Vyskúšajte si to .

Pre tichú spomienku

Dážď padá ticho na suchú zem,
ktovie, či teba zmyje telo?
Slzami smútku objímam sen,
to všetko, čo srdce rozochvelo.

Nepovieš nikdy: „Ako mal som ťa rád!“,
len s úsmevom, čo vykúpil bolesť
ostávaš hlbšie, ako posledný pád
Rimskeho času, ktorý zlomila lešť.

Nevdýchneš vôňu, nezdvihneš zrak,
tak ako smiem čítať ti riadky?
Prirýchlo si pobral sa, nechal to tak,
môžem ťa privolať na slovičko spiatky?

Plameňom sviece, čo sprevádza krok,
slovičkom duše, čo trhá mi srdce,
a hoci už plní sa bolesti rok
spomienka ostáva. „Tak nabadúce!“
Keď už slová nemajú váhu

* * *

Ležiš si v posteli, na očiach máš tmú,
ten koho hľadáš ťa nechal samú,
zmätok ti vládne, na duši máš tieň,
slzami zmyvaš si pokožku preň.

Nič sa už nevráti, všetko vzal čas,
smútok i radosti, spomienky v nás,
úsmev sa vytratil, stuhla ti tvár,
do očí vliezol kamenný žiaľ.

Nikdy už nepovie: Jak mal som ťa rád!,
so starosťou v srdci podá niekoľko rád,
všetko už odviaľ čas do spomienok,
z duše v nás zostáva len ten
plamienok.

* * *

Tak ako noc končí ránom,
v ktorom rodí sa nový deň,
tak odišla mi láska tvoja,
ktoru splnil si mi každý sen.

Tak ako dozrieva deň poľudním,
v ktorom vychutnal si silu,
tak krásne prešli sme životom,
takú uchovám spomienku si milú.

A tak ako deň zavíši sa tmou,
čo pod závoj noc si schová,
tak snád dozrie aj tvoj čas,
keď v spomienkach prítulíš sa znova.

Kondolenčná

Slza na líci, zakalený očí zrak
v očiach tma usídlila sa, už je to tak,
odišla si sama a nás nechala si tu
ďaleko od teba s pocitom súcitu.

Srdce topí sa v mori horkých slz,
dušu zvierá bolesť blízkych sídc
a myseľ hodnotí chvíle s tebou strávené,
čo nevráti sa nikdy, navždy sú vzdialené.

Ako by bolo možné naspäť vrátiť čas,
vyznať ti, čo všetko znamenala si pre nás,
pohladiť líce, cez oči silu lásky vliat,
zahľadiť jazvy a všetko dobré ti len priať.

Zrejme navždy už odchádzaš, je to tak,
tak utrieme si slzy, nech čistý je zrak
nech vidíme krásu duše, čo telo už opúšťa,
Tak zbohom buď duša, všetko ti odpúšťam.

